

SÖKANDE

Björnidet AB, 559033-4131
Kälsberg 1
942 93 Älvsbyn

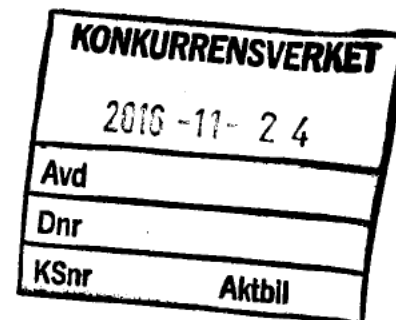
Ombud: [REDACTED]

MOTPART

Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 Luleå

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) har genom öppet förfarande genomfört upphandlingar av skötselavtal för naturreservaten Torrbergstjärn (dnr 512-1501-16), Lamburträsk (dnr 512-1502-16), Nakteberget (dnr 512-1503-16), Rackberget (dnr 512-1559-2016), Lustgården (dnr 512-1558-16) samt Rosfors bruk (dnr 512-1561-2016). Av tilldelningsbeslut framgår att länsstyrelsen beslutade att anta Piteå kommun, Sanfridsgården HB, Artic Skogstjänst AB, Driva utveckling, Sjulsmarks skoter och fiskevårdsförening som leverantörer i upphandlingar.

Björnidet AB har lämnat anbud i samtliga ovan angivna upphandlingar, men bolagets anbud har uteslutits från upphandlingarna med motiveringen att anbudsgivaren gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen enligt 10 kap. 2 § första stycket 4 LOU.

Björnidet AB ansöker om överprövning av de nu aktuella upphandlingarna och yrkar att upphandlingarna ska rättas på så sätt att anbudsutvärderingarna görs om, varvid även bolagets anbud ska beaktas.

Länsstyrelsen motsätter sig bifall till Björnidet AB:s ansökan om överprövning.

PARTERNAS ANFÖRANDE

Björnidet AB anför i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Bolaget har uteslutits från de i målet aktuella upphandlingarna utan att några skäl har angetts. Länsstyrelsens agerande strider mot principerna om likabehandling och transparens och bolaget har lidit eller i vart fall riskerat att lida skada.

Bakgrund

Björnidet har ramavtal med ett flertal olika länsstyrelser och har sedan den 14 augusti 2012 ramavtal med Länsstyrelsen i Norrbottens län. Bolaget har sedan dess utfört 27 stycken entreprenader och levererar alltid ett bättre utförande än vad som efterfrågas och har fått mycket goda vitsord. Den 27 juli 2015 valde bolaget att begära en omprövning av ett tilldelningsbeslut i en upphandling som bolaget ansåg felaktigt. Dagen efter att detta kommit till länsstyrelsens kännedom valde länsstyrelsen att avbryta ett pågående arbete på grund av vad man hänför som brott mot arbetsmiljölagen. När bolaget kontaktade sakkunnig på Arbetsmiljöverket samt arbetsmiljösamordnare på Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet framkom att de bestämmelser som länsstyrelsen hävdar att bolaget brutit mot inte existerar. Trots att detta påtalades för ansvarig chef på länsstyrelsen kvarstod länsstyrelsens beslut. Efter detta har länsstyrelsen på oklara grunder avbrutit ytterligare ett pågående arbete, underkänt en stor entreprenad, bestridit fakturor i dessa och inte fullgjort betalning av förfallen faktura rörande ett annat uppdrag. Sammantaget rör det ett betydande belopp. Efter detta har länsstyrelsen genom delgivningsman skickat ett brev daterat den 23 mars 2016 samt även kontaktat bolaget per telefon samt fullgjort betalning med ett belopp som översteg bolagets initiala krav.

Den 18 februari 2016 avropade länsstyrelsen en upphandling av ett antal skötselavtal. Efter att Björnidet begärt överprövning av tilldelningsbesluten hävdar länsstyrelsen att bolaget har gjort sig skyldigt till allvarigt fel i yrkesutövningen. Att bolaget skulle ha gjort sig skyldigt till allvarligt fel i yrkesutövningen är inget annat än trams. Länsstyrelsen har uteslutit bolaget på grund av att bolaget tidigare begärt överprövning av en stor upphandling där man tilldelat uppdraget till en entreprenör som inte uppfyllt ska-kraven och som inte erbjöd lägsta pris.

Rivning av Tarfalabron

Avropsfrågan som skickades ut den 6 juni 2015 var författat av projektledaren för arbetet som var nyanställd på länsstyrelsen. Det skickades även ut ytterligare 4-5 förfrågningsunderlag för andra arbeten med samma projektledare. Samtliga förfrågningsunderlag var bristfälligt utformade och för att få ytterligare information gjorde bolaget upprepade försök för att få kontakt med projektledaren. Bolaget lämnade trots detta anbud på rivningen av bron och tilldelas uppdraget enligt ett beslut den 6 juli 2015.

Direkt efter tilldelningsbeslutet fick bolaget kontakt med projektledaren per telefon och ställde allmänna frågor relaterade till entreprenaden för att planera hur arbetet skulle utföras. Emellertid gick det inte att kommunicera med projektledaren. På grund av att projektledaren agerat oprofessionellt kontaktade bolaget en projektansvarig på länsstyrelsen och uppgav att bolaget sannolikt önskade att dra tillbaka sitt anbud på grund av att bolaget bedömde att det sannolikt kunde bli svårt att samarbeta med projektledaren. Den 9 juli 2015 träffade bolaget länsstyrelsens projektansvarig i samband med kontraktsskrivning för ett annat arbete. Projektansvarig hade talat med projektledaren som hade lovat att bli bättre på att kommunicera. Bolaget ingick därför, om än med tvekan, avtal för rivningen av bron i Tarfala.

Den gamla bron som skulle rivas utgörs av en byggnation av trä som vilar på två parallella järnvägsräler. Bolaget kontaktade projektledaren per telefon för ytterligare information om dimensionen på rälen samt hur projektledaren ansåg att bron bäst skulle rivas. Projektledaren hade ingen ytterligare information om rälen och uppgav att rälen kunde kopplas på och vinschas bort med en fyrhjuling. Bolaget hade innan talat med personal på en järnvägsentreprenör angående uppskattad vikt på aktuell räl samt förslag på tillvägagångssätt och ställde sig tvekan till lösningen. Bolaget anförde att man hade marknadens starkaste ATV med den kraftigaste fabriksmonterade vinschen men att det ändå var högst oklart om det gick att lösa det på detta sätt.

Projektledaren menade att då det gick på 1800-talet med häst och vagn så gick det även nu. Bolaget kontaktade därefter en ledansvarig på länsstyrelsen, som var ansvarig för samtliga broar med stor erfarenhet och kunskap på området. Hennes spontana reaktion var att hon trodde att det var ett arbete som skulle utföras på vintern, men hade i övrigt inga förslag på tillvägagångssätt.

Den 10 september var bolaget på plats och rev den gamla bron. Det konstaterades att delar av handledaren på den nya bron var böjda och då ingen ansvarig gick att nå per telefon skickades ett e-postmeddelande till länsstyrelsen angående detta. När länsstyrelsen återkom den 11 september var räcket redan åtgärdat. I kontakt med projektledaren den 16 september framhärddade han i att rälsen skulle ha lyfts bort under sommaren. Bolaget redogjorde i ett e-postmeddelande den 18 september 2015 för att ändarna på rälen var frilagda men att den måste tas bort under vintern antingen genom att den släpps ner när det är is på jokken och kapas upp eller genom att den dras bort med bandvagn. Det är anmärkningsvärt att projektledaren anför att Björnidet inte försökt kontakta honom innan arbetet påbörjades då bolaget upprepade gånger försökt ringa honom på alla tillgängliga telefonnummer samt även ett flertal gånger sökt honom i hans bostad. Det är också oklart vad projektledaren avser med att ansvarig arbetsledning skulle ha saknats på platsen.

Den 16 oktober beslutade länsstyrelsen att häva avtalet och meddelade att man av kontraktssumman om 80 000 kr exklusive mervärdesskatt avsåg att ersätta bolaget för två dagars arbete för två personer. Länsstyrelsen hävde avtalet då man bl.a. bedömde att bolaget saknade tillräcklig erfarenhet och kunskap samt visade på oacceptabel kunskap och erfarenhet om förhållandena på platsen. Det har inte framgått varför länsstyrelsen har ingått och två gånger förnyat ramavtal med en leverantör som man inte anser är kompetent. Inte heller varför man via detta ramavtal avropar ett arbete och sedan

skriver avtal med någon som man anser sakna tillräcklig erfarenhet och kompetens. Björnidet anser i stället den som visat bristande kompetens är projektledaren på länsstyrelsen. Den 28 april 2016 kontaktade länsstyrelsen bolaget med anledning av att man inte erhållit någon faktura för rivningen. Bolaget anförde att den ersättning som länsstyrelsen i samband med avbrytandet sagt sig villig att betala var i underkant. Bolaget hade utfört hälften av arbetet och det var därför rimligt att fakturera halva kontraktssumman, dvs. 40 000 kr exklusive mervärdesskatt. Detta accepterades och betalades ut av länsstyrelsen.

Målning Abisko

Anbudsfrågan registrerades i Visma den 28 maj 2015 och vid anbudstidens utgång hade ett anbud inkommit. Tilldelningsbeslut fattades den 23 juni 2015 och ett uppstartsmöte hölls den 9 juli 2015. Färgkoderna i anbudsunderlaget hade tagits fram av en extern arkitekt och bolaget hade innan uppstartsmötet köpt färg samt varit i Abisko och målat tre provytor för att säkerställa att det var rätt kulörer. På plats kunde konstateras att det var lämpligt att utföra ytterligare åtgärder förutom de som avropats. Förslag på dessa presenterades under uppstartsmötet samt provbitar med den färg och de kulörer som länsstyrelsen avropat och det fabrikerat man per telefon meddelat att man önskade. Under mötet gick man igenom förutsättningarna för arbetet och bolaget presenterade arbetsmiljöplan för aktuellt uppdrag. Kopia på mötesanteckningar skickades av en anställd på länsstyrelsen som på eget initiativ förde protokoll. Protokollet justerades inte. Efter att avtalsspärren löpt ut efter tilldelningsbeslut beställde Björnidet färg och övrigt material och skickade ut en faktura daterad den 2 juli 2015 avseende material och etableringskostnad.

Den 20 juli 2015 skickades ett e-postmeddelande med kostnadsförslag på de ändrings- och tillägsarbeten som bolaget föreslagit. Kostnadsförslaget godtogs. Den 12 augusti 2015 ringde en anställd från länsstyrelsen och hävdade

att vid arbete i skylift ska personal bära fallskyddsutrustning. Vidare hävdade hon att erforderlig avspärning saknades kring skyliften. Bolaget kontaktade Arbetsmiljöverket och Skogs- och Lantarbetsgivareförbundet och fick höra att det inte fanns några krav på att bära fallskyddsutrustning vid arbete i skylift. Inte heller fanns det någon bestämmelse om att område kring skyliften ska spärras av. Enligt upprättad arbetsmiljöplan ska personlig fallskyddsutrustning bäras när det finns risk för att liften körs på av fordon eller när det finns risk för halka. Då liften var placerad på en plats där det var omöjligt att framföra annat fordon än bandvagn har bolaget ansett att risken för påkörning varit obefintlig. Inte heller har det förelegat risk för halka. Bolaget meddelade detta samt kontaktuppgifter till aktuell sakkunnig på Arbetsmiljöverket till länsstyrelsen och skickade även en kopia av Arbetsmiljöverkets publikation av ”Användning av lyftanordningar och lyftredskap, AFS 2006:6”. För att tillmötesgå länsstyrelsens önskemål upprättade bolaget en tillfällig avspärning med konor och varningsband runt lifrens arbetsområde.

Länsstyrelsen uppgav att en anmälan till Arbetsmiljöverket hade kommit in och att det var grunden till avbrytandet. Bolaget kontaktade Arbetsmiljöverkets kontor i Luleå som inte kände till något om detta. Björnidet kontaktade även Arbetsmiljöverkets centrala diarium och inte heller där fanns någon information att tillgå. Då länsstyrelsen vidhöll att arbetet skulle avbrytas bad bolaget om ett skriftligt beslut på detta. Björnidet bestred avbrytandet då grund för detta saknades. Den 13 augusti 2015 fick bolaget ett e-postmeddelande från länsstyrelsen om att arbete som inte var på hög höjd kunde fortsätta och att man önskade ett möte i Jokkmokk den 18 augusti 2015 innan arbete på hög höjd fortsätter.

Angående den faktura som är förfallen skriver man ”Enligt Avtalets 15 § så ska fakturering ske efter utförda och godkända arbetsinsatser, en faktura skickad en vecka innan avtalsstar, 2015-07-02, är inte trovärdig”.

Närvarande vid mötet i Jokkmokk var företrädare för länsstyrelsen. Det fanns ingen dagordning upprättad. Mötet protokollfördes inte och följaktligen utsågs ingen justeringsman. Björnidet redogjorde för att det saknades en diarieförd anmälan till Arbetsmiljöverket, att personalen på Arbetsmiljöverket saknade kännedom om någon anmälan, att man talat med en sakkunnig på Arbetsmiljöverket samt vidarebefordrat kontaktuppgifter till länsstyrelsens projektledare, att man talat med arbetsmiljösamordnare på Skogs- och Lantbruksarbetsgivareorganisationen. Bolaget var mycket tydliga med att man inte hade brutit mot några arbetsmiljökrav och redogjorde för gällande regelverk. Den 24 augusti 2015 meddelade länsstyrelsen via ett e-postmeddelande att avtalet var uppsagt och att beslut, hävning av avtal, var skickat per post. I beslutet skrev länsstyrelsen att mötet i Jokkmokk avslutades med att arbetet stoppades helt och att avtalet avbröts av enhetschefen.

Övrig kritik som anförts av länsstyrelsen är svårt att förstå. Det är ostridigt att bolaget förvarat färg i ett tomt träskjul i anslutning till aktuell arbetsplats. Personal på Naturum tillfrågades emellertid innan och inga frågor eller kritik framfördes av personalen under de veckor och tjugotal gånger som företrädaren för Björnidet träffade Naturums personal när förrådet användes. Då mötet i Jokkmokk den 18 augusti 2015 var något av en fars framförde bolaget att alla diskussioner ska ske skriftligen och att vid ett eventuellt nytt möte ska en tydlig dagordning finnas, mötet protokollföras med utsedd justeringsman samt hållas i Luleå för att Björnidet kan ha ett ombud närvarande. Länsstyrelsen har emellertid inte velat ställa upp på detta. Utan att ytterligare krav på betalning förts fram av Björnidet skickade länsstyrelsen ett brev genom en delgivningsman, där man erbjöd sig att betala 192 000 kr exklusive mervärdesskatt, ett belopp som översteg bolagets initiala krav om 109 000 kr exklusive mervärdesskatt. Att en upphandlande myndighet väljer att betala väsentligen mer än yrkat belopp tog bolaget som intäkt för att länsstyrelsen sannolikt inte var så missnöjda med utfört arbete.

Skötselavtal Rosfors Bruk

Björnidet hade åren 2014-2015 ett skötselavtal som i korthet inbegrep att under sommaren klippa gräs och plocka kvist. Ingen kritik har framkommit mot utfört arbete. Enligt avtal skulle en redovisning av skötselåtgärder sändas in senast den 31 oktober samma år. Länsstyrelsen har sedan många år ett antal entreprenörer kontraktade för liknande typer av skötsel på ett 60-tal områden i länet. Bolaget har begärt uppgifter från länsstyrelsen om det någon gång tidigare har förekommit att en entreprenör inkommit sent med sin redovisning och om detta i så fall ansetts utgöra ett allvarligt fel i yrkesutövningen. Bolaget har inte fått något svar på sin förfrågan.

Däckspång och skyltmontering Abisko

Byggnationen av en tillgänglighetsanpassad däckspång var ett stort och viktigt arbete för bolaget som utan kostnadstäckning har lagt stor vikt vid utförande och materialval. Under startmötet för projektet redogjorde bolaget för att man kommer att behöva delfakturera uppdraget. Detta då det är stora inköp av material och det kommer att ta lång tid att slutföra arbetet. Bolaget skickade en faktura avseende material till däckspång och trädäck daterad den 2 juli 2015. Ansvarig projektledare på länsstyrelsen ställde en fråga via ett e-postmeddelande den 14 juli 2015 och godkände och betalade fakturan. Björnidet medger att man missade första mötet i Abisko och även att man varit sena med att svara på e-postmeddelanden. Länsstyrelsens projektledare har varit bra på alla sätt. Tyvärr finns en tvist där bolaget anser att en av länsstyrelsens kontrakterade byggprojektledare upprepade gånger på plats löpande har godkänt arbete och vissa avvikelser från grundhandlingen samt även gett extra instruktioner om hur vissa delar av spången ska utformas. Detta för att sedan vid slutbesiktning helt sakna minne om detta alternativt hävda att de måste ha missförstått varandra. Detta har lett till att bolaget varit tvungna att göra om stora delar av arbetet, än så länge utan ersättning. Då ord stått mot ord har bolaget begärt ut ett antal e-postmeddelanden mellan länsstyrelsen och aktuell byggprojektledare. Trots att Kammarrätten i

Sundsvall i en dom den 15 februari 2016 (mål nr 13-16) beslutat att handlingarna ska lämnas ut så har endast vissa e-postmeddelanden lämnats ut, trots upprepade påstötningar.

Bolaget gör gällande att om länsstyrelsen verkligen ansett att avsaknaden av nät medförde en säkerhetsrisk för allmänheten hade man vidtagit åtgärder och spärrat av hela eller delar av aktuell däckspång samt satt upp stora skyltar med varningstext. Inget av detta har emellertid skett.

Rättslig grund för yrkandet

Det är länsstyrelsen som har att bevisa att Björnidet inte bara begått ett fel i yrkesutövningen utan också att felet varit allvarligt. Bestämmelsen ska tillämpas restriktivt och endast om det är klart att anbudsgivaren gjort sig skyldig till allvarliga fel i yrkesutövningen (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 4442-09).

När det inte föreligger någon lagakraftvunnen dom krävs enligt förarbetena att felet visas genom någon form av bindande beslut med likvärdig effekt eller att felet föreligger av annan saklig grund med relevans för den aktuella upphandlingen. Bolaget ifrågasätter med kraft riktigheten av de kritiska synpunkter som framkommit avseende de fyra entreprenader som länsstyrelsen hänvisar till. Björnidet anser att det finns andra skäl än de som redovisas till att länsstyrelsen tidigare på felaktiga grunder bestridit fakturor, avbrutit pågående entreprenader, hävt avtal och nu uteslutit bolaget som leverantör. Länsstyrelsens agerande och påstående om att bolaget gjort sig skyldiga till allvarliga fel i yrkesutövningen är anmärkningsvärt och kan på intet sätt visas styrkt. Länsstyrelsen har agerat felaktigt och i strid med LOU. Grund för ingripande föreligger då Björnidet har lidit eller kan komma att lida skada av länsstyrelsens agerande.

Till stöd för sin talan åberopar Björnidet bl.a. en anbudsförfrågan avseende rivning av gamla Tarfalabron, en tjänsteanteckning från länsstyrelsen, e-postmeddelanden angående Tarfalabron, ett beslut att avbryta avtal angående Tarfalabron, e-postmeddelanden och en arbetsmiljöplan avseende uppdraget Målning Abisko, en faktura den 2 juli 2015 avseende material- och etableringskostnad, Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av lyftanordningar och lyftredskap (AFS 2006:6), ett beslut att avbryta avtal för utvändig målning av Naturum Abisko, en faktura den 24 augusti 2015 avseende målningsarbeten, ett e-postmeddelande med bilaga från länsstyrelsen till Kronofogden avseende bestridande av faktura, ett meddelande daterat den 23 mars 2016 från länsstyrelsen angående möte avseende utfört arbete, en skrivelse daterad den 4 februari 2016 från bolaget till länsstyrelsen angående skötselåtgärder utförda 2015 Rosfors bruks naturreservat och förslag på åtgärder 2016, en faktura den 2 juli 2015 avseende material till däckspång och trädäck, e-postmeddelanden angående faktura den 2 juli 2015, en faktura den 24 augusti 2015 avseende arbete däckspång och trädäck.

Länsstyrelsen anför bl.a. följande till stöd för sin inställning.

Länsstyrelsen har enligt 10 kap. 2§ LOU rätt att utesluta en anbudsgivare som gjort sig skyldig till allvarligt fel i sin yrkesutövning. Länsstyrelsen har under 2015 fört löpande tjänsteanteckningar varje gång Björnidet Skogsentreprenad AB gjort sig skyldigt till ett allvarligt fel i samband med utövat arbete för länsstyrelsens räkning. Bolaget har delgetts en sammanställning över dessa incidenter som motivering till varför bolagets anbud inte har utvärderats.

Länsstyrelsen har i samtliga nu aktuella upphandlingar begärt in en underskriven sanningsförsäkran där man tydligt förbehåller sig rätten att utesluta anbudsgivare som gjort sig skyldiga till allvarliga fel i yrkesutövningen. Mot bakgrund av hur bolaget har skött sina tidigare åtaganden har länssty-

relsen bedömt att bolaget inte uppfyller länsstyrelsens krav på anbudsgivare och valde därför att utesluta bolaget från samtliga anbudsutvärderingar gällande skötselavtal i Norrbottens län.

Länsstyrelsen anser i första hand att Björnidet AB eller i vart fall företrädare för bolaget, [REDACTED], har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen enligt 10 kap. 2 § första stycket 4 och andra stycket LOU. Under processen i förvaltningsrätten har länsstyrelsen fått kännedom om att Björnidet AB formellt sett upprätt som olika juridiska personer, Björnidet AB (559033-4131) och Björnidet Skogsentreprenad AB (556511-4542). Länsstyrelsen menar emellertid att ett så pass tätt samband föreligger mellan dessa bolag att förvaltningsrätten vid bedömningen även bör ta hänsyn till förseelser som formellt sett skett i annat bolags namn. Länsstyrelsen gör vidare gällande att [REDACTED] såsom företrädare för Björnidet Skogsentreprenad AB och senare även för Björnidet AB kan göras ansvarig för de brister i rutiner och systematiskt kvalitetsarbete som förevarit i tidigare avtalsförhållanden med Björnidet Skogsentreprenad AB.

I andra hand gör länsstyrelsen gällande att grund för uteslutning föreligger på grund av att bolaget inte har fullgjort sina skyldigheter vad avser skatter och sociala avgifter enligt 10 kap. 2 § första stycket 5. Formellt sett har underlåtenheten att fullgöra skatter och avgifter gällt Björnidet Skogsentreprenad AB, dvs. inte Björnidet AB. Det finns emellertid ett utomordentligt nära samband mellan dessa två bolag. Omständigheterna kring bl.a. uppkomsten av bolagen och hur anbud har lämnats utgör ett uppenbart försök från bolagens sida att kringgå möjligheterna till upphandlande myndigheters kontroll av fullgörandet av skatter och avgifter enligt LOU. Agerandet har försvårat och fördröjt upptäckten av att inbetalning av skatter och avgifter inte fullgjorts. Det finns vid en samlad bedömning skäl att lägga Björnidet AB denna underlåtenhet till last. För det fall förvaltningsrätten inte skulle dela denna slutsats anser länsstyrelsen i vart fall att underlåtenheten att fullgöra

skatter och avgifter oaktat att det skett i annat bolags namn ska läggas Björnidet AB till last vid bedömningen av om allvarligt fel i yrkesutövningen förelegat.

Vad gäller skada vitsordar länsstyrelsen att uteslutningen av Björnidet AB vad gäller tilldelningsbeslut i ärendena 512-1502-2016, 512-1503-2016 och 512-1501-2016 medfört att uteslutningen i sig medfört skada för bolaget. När det gäller ärendena 512-1558-2016, 512-1559-2016 och 512-1561-2016 bestrider länsstyrelsen att uteslutningen av Björnidet AB i sig skulle ha medfört att bolaget på något sätt lidit eller riskerat att lida skada. Detta då det är uppenbart att bolaget i jämförelse med övriga lämnade anbud hur som helst inte har lämnat det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet i upphandlingarna.

Formellt sett är det Björnidet Skogsentreprenad AB som har stått som kontraktspart i alla tidigare avtal som länsstyrelsen refererar till i sin sammanställning över allvarliga fel i yrkesutövningen. Det anbud som länsstyrelsen har valt att utesluta i nu aktuella upphandlingar är dock lämnat av Björnidet AB.

När det gäller turerna kring uppkomsten av bolagen och avsaknaden av inbetalning av skatter och avgifter har länsstyrelsen efter efterforskningar funnit följande. Björnidet Skogsentreprenad har funnits sedan år 1995. År 2015 fick Björnidet Skogsentreprenad AB problem med att betala in sina skatter och sociala avgifter till Skatteverket. I Björnidet Skogsentreprenad AB var [REDACTED] en ordinarie styrelseledamot. Han företrädde Björnidet Skogsentreprenad AB i samtliga avtalsförhållanden som länsstyrelsen redogör för, såväl som avtalstecknare som i de diskussioner som förevarit med anledning av problemen vid utförandet av arbetena. Han hade således ett stort inflytande över Björnidet Skogsentreprenad AB:s ledning och styrning och uppträdde som den enda företrädaren för bolaget. I november 2015 star-

tades ett "nytt" bolag vid namn Björnidet AB. Det "nya" bolaget är registrerat på samma adress i Älvsbyn men har en annan ägarbild. Ordinarie ledamot i detta bolag är [REDACTED] Suppleant i bolaget är [REDACTED] som är folkbokförd på samma adress som [REDACTED]. Formellt sett tillhör [REDACTED] själv inte styrelsen. I de nu aktuella upphandlingarna har det ställts krav på att behörig företrädare ska underteckna anbuden. Det är [REDACTED] som har undertecknat anbuden. Han har även undertecknat yttrandena till förvaltningsrätten. Björnidet AB och Björnidet Skogsentreprenad AB har inte vid något tillfälle, vare sig i kontakt med länsstyrelsen eller med förvaltningsrätten, utgjort sig för att vara olika bolag, snarare tvärtom. [REDACTED] har därmed i alla delar uppträtt som behörig företrädare för Björnidet AB. Han har genom sin ställning uppenbart haft betydande inflytande även i detta bolag.

De allvarliga fel som förevarit vid utförandet av tidigare arbeten i Björnidet Skogsentreprenad AB:s namn kan således läggas [REDACTED] till last även som företrädare för Björnidet AB. Den 9 mars 2016 registrerades Björnidet AB för F-skatt och den 13 april 2016 lämnade det nya bolaget anbud i länsstyrelsens upphandlingar. Då de båda bolagen har snarlika namn, använder exakt samma dokumentmall och logotyp och företräds av [REDACTED] uppmärksammade länsstyrelsen inte vid anbudsutvärderingen att bolaget nu formellt uppträder som en annan juridisk person. Detta försvårade upptäckten av avsaknaden av betalning av skatter och sociala avgifter. Björnidet Skogsentreprenad AB:s problem med inbetalning av skatter och avgifter fick till följd av att Skatteverket den 29 juni 2016 avregistrerade bolaget från F-skatt. Björnidet Skogsentreprenad AB har idag stora skulder registrerade hos Kronofogden.

Den sammanställning som länsstyrelsen har tagit fram avseende Björnidet Skogsentreprenad AB visar på upprepade fel och försummelser under flera

uppdrag. Vid flera tillfällen har Björnidet Skogsentreprenad AB handlat i strid med avtal och förseelserna är av sådan art att länsstyrelsen bedömer att det handlar om allvarliga fel i yrkesutövningen som också kan läggas Björnidet AB till last. Länsstyrelsen har valt att utveckla några av dessa fel och förseelser i förvaltningsrätten i enlighet med vad som framgår nedan.

Felaktig fakturering

Länsstyrelsen vill framförallt framhålla målningsuppdraget i Abisko som det främsta exemplet på Björnidet Skogsentreprenad AB:s felaktiga agerande. Bolaget har i förvaltningsrätten redogjort för att uppstartsmötet för detta uppdrag hölls den 9 juli 2015 då avtalet mellan parterna skrevs under. Bolaget har även bifogat en faktura för färg och etableringskostnader daterad den 2 juli 2015. Björnidet Skogsentreprenad AB har sålunda felaktigt fakturerat länsstyrelsen för ett uppdrag innan ett befintligt avtal funnits. Länsstyrelsen vill också framhäva att fakturan var oskäligt hög, 167 500 kr, vilket är nära hälften av det totala anbudspriset om 339 000 kr. Av det i upphandlingen bifogade avtalsförslaget framgår dessutom tydligt att fakturering endast får ske efter utförda och godkända arbetsinsatser. Bolaget skickade därefter ytterligare en faktura den 24 augusti utan att länsstyrelsen först godkänt detta. Björnidet Skogsentreprenad AB:s fakturering är i högsta grad att betrakta som ett felaktigt och oseriöst förfarande.

Den betalning om 192 000 kr som länsstyrelsen slutligen betalade ut i maj 2016 ska inte ses som en garant för att länsstyrelsen varit nöjda med arbetet utan enbart som betalningsskyldighet för utfört arbete. Summan utgör Björnidet Skogsentreprenad AB:s antagna anbud minus vad det kostade för länsstyrelsen att låta en annan entreprenör färdigställa arbetet.

Arbetsmiljö vid utförande av uppdrag

Länsstyrelsen vill hävda att det arbete Björnidet Skogsentreprenad AB utfört har skett både ansvarslost och utan att följa den egna arbetsmiljöplanen. I

planen står att man för att förhindra skador kan behöva sätta upp tillfälliga avspärningar. Några sådana avspärningar har inte funnits trots att byggnaden där arbetet utförts, Naturum i Abisko, är ett stort turistmål där många personer rör sig. Under tiden för arbetet pågick även Fjällräven Classic i området. Ett lopp som lockar tusentals löpare och funktionärer till Abisko.

Länsstyrelsens bedömning är att den lyftanordning som använts och de stegar som funnits på platsen har utgjort en risk för andra fordon och framförallt för de många besökarna till fots i området. Av 3 § Arbetsmiljöverkets föreskrifter om användning av lyftanordningar och lyftredskap (AFS 2006:6) framgår att arbetsförhållandena ska undersökas och riskerna bedömas när lyftanordningar och lyftredskap ska användas utifrån tillträde till riskområden. Av förfrågningsunderlaget i upphandlingen (punkten 4.2 Uppdragsbeskrivning) framgår att *Under arbetet kommer besökare och andra entreprenörer att vistas i området. ... Personal vistas i området före och efter öppnandet och stängandet (av Naturum). ... Entreprenören ansvarar själv för att eliminera risk för personskador.* Länsstyrelsen hävdar att Björnidet Skogsentreprenad AB utifrån Naturums popularitet, pågående evenemang samt vad som beskrivs i förfrågningsunderlaget borde ha vidtagit betydligt större säkerhetsåtgärder. Att så inte skett är att betrakta som ett mycket oprofessionellt och rent av farligt agerande, vilket länsstyrelsen bedömer vara synnerligen allvarligt.

Björnidet AB har i förvaltningsrätten hävdat att liften varit placerad på en plats där det är omöjligt att framföra annat fordon än bandvagn. Länsstyrelsen bestrider detta då liften stått placerad i nära anslutning till plan yta, vilket framgår av länsstyrelsens bilder som ingetts i målet. Det kan också ifrågasättas hur Björnidet Skogsentreprenad AB i så fall har fått liften på plats.

När länsstyrelsen besiktade arbetsplatsen den 11 augusti 2015 framgick det att arbete i vissa fall skedde på hög höjd utan användande av skylift. Områ-

det runt skyliften samt stegar var inte avspärrat. Säkerhetsåtgärder för att hindra fallande objekt eller fallolyckor saknades helt. Björnidet Skogsentreprenad AB har i sin arbetsmiljöplan hävdad att arbetet skulle bedrivas i enlighet med branschstandard för takarbete, utgiven av taksäkerhetskommittén i januari 2015. Avsaknaden av skyddsräcken och säkerhetssele strider direkt mot detta påstående. Till följd av länsstyrelsens besök avbröts pågående arbete. Samtidigt blev länsstyrelsen kontaktad av Arbetsmiljöverket som mottagit en anonym anmälan avseende målningsarbetet i Abisko. Av Arbetsmiljöverkets tjänsteanteckning framgår att Björnidet Skogsentreprenad AB informerats om att stegar inte får användas vid målning på hög höjd samt att krav på besiktning och utbildning föreligger vid användande av skylift. Länsstyrelsen kallade den 13 augusti Björnidet Skogsentreprenad AB till ett möte den 18 augusti 2015 för att diskutera uppdraget. Länsstyrelsen meddelade samtidigt att arbeten som inte avsåg hög höjd eller från lift var godkända att fortsätta. Björnidet Skogsentreprenad AB meddelade den 17 augusti att arbetet med målningen skulle slutföras samma dag. Detta framstod för länsstyrelsen som helt orimligt eftersom det på länsstyrelsens bilder från den 11 augusti 2015 tydligt framgick att målning kvarstod på hög höjd. Bild tagen samma dag som Björnidet Skogsentreprenad AB skickade e-postmeddelandet, den 17 augusti 2015, visar hur målning olovligen skedde från stege. Efter mötet i Jokkmokk den 18 augusti 2015 beslutade länsstyrelsen att avbryta avtalet med Björnidet Skogsentreprenad AB. Händelseförloppet finns också beskrivet i länsstyrelsens tjänsteanteckning daterad den 19 augusti.

Avsaknad av kvalitet i arbetet

Vid besiktning av utfört arbete den 7 september 2015 uteblev Björnidet Skogsentreprenad AB. Av protokollet framgår att besiktningsmannen upptäckt en lång rad fel där bolaget hålls ansvarig. Bilder tagna av länsstyrelsen den 7 september visar också på ett i många fall bristfälligt utfört arbete.

Utebliven arbetsledning

Som ska-krav i det publicerade förfrågningsunderlaget (punkt 3.3 Teknisk Kapacitet) efterfrågades anbudsgivare med yrkesbevis utfärdat av Byggnadsindustrins yrkesnämnd. För att klara det kravet anställde Björnidet Skogsentreprenad AB [REDACTED] som även var med på uppstartsmötet. Hon utsågs till arbetsledare för att finnas i Abisko när arbete pågick samt för att vara den som länsstyrelsen kunde kommunicera med. Vid platsbesök den 11 augusti 2015 fanns [REDACTED] inte på platsen och Naturums personal hade inte sett henne under entreprenaden. Björnidet Skogsentreprenad AB:s personal som arbetade på Naturum gick inte att kommunicera med på vare sig engelska eller svenska. Sammantaget anser länsstyrelsen att bolaget har agerat oseriöst och gjort sig skyldiga till flertalet allvarliga fel under målningensarbetet i Abisko.

Underlåtenhet att komma på möten samt svara på e-post under uppdragstiden

Vad gäller den upprepade underlåtenheten att komma på möten och svara på e-post är det händelser som, sedda för sig, måhända inte kan ses som allvarliga fel i yrkesutövningen. Länsstyrelsen anser dock att det upprepade beteendet och mängden av försummelser, vilka medfört såväl kostnader som tidsutdräkt för länsstyrelsen sammantaget måste ses som allvarliga fel. I bolagets fall är de upprepade felen av sådan omfattning att det inte längre finns någon trovärdighet i företagets agerande. Länsstyrelsen har som exempel i ett uppdrag avseende Däckspång och skyltmontering i Abisko vid fler än tio tillfällen upprepat påmint Björnidet Skogsentreprenad AB om att skicka efterfrågade dokument.

Rivning Tarfalabron

Den 16 oktober 2015 tvingades länsstyrelsen att avbryta ett avtal på rivning av Tarfalabron. Detta till följd av bristande kunnande hos Björnidet Skogsentreprenad AB och det faktum att arbetet inte utförts inom avtalad tid.

Björnidet AB har i förvaltningsrätten gjort gällande att den omständigheten att länsstyrelsen ingått och förnyat ramavtal med bolaget skulle vara ett bevis för att länsstyrelsen skulle anse bolaget ha tillräcklig erfarenhet och kompetens. Bolaget har även indikerat att av länsstyrelsen erlagd betalning för arbetet med Tarfalabron (40 000 kr) skulle vara bevis för detta. Länsstyrelsen vitsordar visserligen att betalning med 40 000 kr har utgått och att man i vissa fall tecknat avtal med bolaget därefter, men menar att dessa förhållanden på inget sätt går att likställa med att länsstyrelsen är nöjd med det utförda arbetet. Det är viktigt att skilja på de civil- och avtalsrättsliga överväganden som länsstyrelsen har blivit tvungen att göra vid avvägningen om ersättning för illa utfört arbete ska betalas från den lagstadgade och mer tydliga rätten som länsstyrelsen har genom LOU att utesluta anbudsgivare.

Ledarbeten Abisko

Björnidet Skogsentreprenad AB har dessutom under 2015 haft ett annat avtal i Abisko, "Avtal för ledarbeten och montering av hänvisningsskyltar inne i och i anslutning till Abisko nationalpark". Vid besiktning av utfört arbete den 21 oktober 2015 framgick även här att Björnidet Skogsentreprenad AB gjort sig skyldigt till flertalet fel. Felen skulle vara åtgärdade den 1 juli 2016, vilket på bolagets begäran förlängdes till den 5 augusti 2016. Vid tidpunkten för länsstyrelsens yttrande den 2 september 2016 var alla åtgärder fortfarande inte utförda.

Avsaknad av kvalitet i arbetet

Björnidet AB hävdar i förvaltningsrätten att de alltid levererar ett bättre utförande än vad som efterfrågas och att de mottagit mycket goda vitsord. Länsstyrelsen anser att detta står i kraftig kontrast till vad länsstyrelsen själva har upplevt vid kontakter med bolaget. Länsstyrelsen i Uppsala län har avbrutit ett upprättat avtal med bolaget på grund av försenad och otillräcklig leverans. I slutrapporten av det utförda arbetet riktas kritik mot bolaget och dess personal. Kritik som i många fall liknar eller överensstämmer

med den kritik som länsstyrelsen åberopar i sin sammanställning. Laponia-förvaltningen (föreningen som förvaltar naturarvet Laponia) har den 3 februari 2016 beslutat att under tre månader avstå från att skicka avropsförfrågningar till Björnidet Skogsentreprenad AB. Som anledning anges skatteskulder samt att bolaget vid återkommande tillfällen utfört uppdrag på klart olämpligt sätt. Sammantaget styrker ovanstående exempel länsstyrelsens anförande att bolaget är en oseriös aktör som vid upprepade tillfällen, oavsett uppdragsgivare, missköter sina arbetsuppgifter.

Länsstyrelsen har gjort sannolikt att Björnidet AB och dess företrädare gjort sig skyldiga till allvarligt fel i yrkesutövningen och att Björnidet Skogsentreprenad AB:s underlåtenhet att betala skatter och avgifter kan läggas Björnidet AB till last.

Till stöd för sin inställning har länsstyrelsen bl.a. gett in en sammanställning över noterade incidenter under år 2015 och början av år 2016, bolagsinformation, Skatteverkets beslut den 29 juni 2016 avseende Björnidet Skogsentreprenad AB, tidigare avtal och förfrågningsunderlag avseende Björnidet Skogsentreprenad AB, bilder tagna från arbetsplatsen i Abisko, e-postkorrespondens, en tjänsteanteckning från Arbetsmiljöverket, en tjänsteanteckning från länsstyrelsen, besiktningsprotokoll från tidigare uppdrag, ett beslut gällande hävning av avtal mellan Länsstyrelsen i Uppsala län och Björnidet Skogsentreprenad AB och meddelande om beslut från Laponia-förvaltningen avseende Björnidet Skogsentreprenad AB.

RÄTTSLIG REGLERING

Upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

En leverantör får uteslutas från att delta i en upphandling, om leverantören

1. är i konkurs eller likvidation, är under tvångsförvaltning eller är föremål för ackord eller tills vidare har inställt sina betalningar eller är underkastad näringsförbud,
2. är föremål för ansökan om konkurs, tvångslikvidation, tvångsförvaltning, ackord eller annat liknande förfarande,
3. genom lagakraftvunnen dom är dömd för brott avseende yrkesutövningen,
4. har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen och den upphandlande myndigheten kan visa detta,
5. inte har fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i det egna landet eller i det land där upphandlingen sker, eller
6. i något väsentligt hänseende låtit bli att lämna begärda upplysningar eller lämnat felaktiga upplysningar som begärts med stöd av bestämmelserna i 10 eller 11 kap.

Är leverantören en juridisk person, får leverantören uteslutas om en företrädare för den juridiska personen har dömts för brott som avses i första stycket 3 eller gjort sig skyldig till sådant fel som avses i första stycket 4 (10 kap. 2 § första och andra stycket LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 6 § LOU).

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Huvudfrågan i målet är om länsstyrelsen har haft grund för att utesluta Björnidet AB från de nu aktuella upphandlingarna med hänvisning till allvarligt fel i yrkesutövningen enligt 10 kap. 2 § första stycket 4 LOU.

Nya omständigheter och ny grund för uteslutning

Länsstyrelsen har i förvaltningsrätten åberopat nya omständigheter som länsstyrelsen fått kännedom om efter det att Björnidet AB uteslutits från upphandlingarna. Det har bl.a. framkommit att Björnidet Skogsentreprenad AB fått problem med inbetalning av skatter och avgifter och att bolaget idag har stora skulder registrerade hos Kronofogden. Vidare har framkommit att ett nytt aktiebolag Björnidet AB bildats i november 2015 och det är detta bolag som under våren 2016 lämnat anbud i de nu aktuella upphandlingarna. Länsstyrelsen har uppgett att länsstyrelsen vid anbudsutvärderingen inte förstått att det formellt varit fråga om två olika bolag.

Länsstyrelsen anser att dessa nya omständigheter utgör grund för att utesluta Björnidet AB från upphandlingarna även med stöd av 10 kap. 2 § första stycket 5 LOU eller att omständigheterna i vart fall ska beaktas vid prövningen av om allvarligt fel i yrkesutövningen förelegat enligt 10 kap. 2 § första stycket 4 LOU. Länsstyrelsen menar vidare att [REDACTED] i egenskap av företrädare för Björnidet Skogsentreprenad AB och senare även för Björnidet AB kan göras ansvarig för de brister som förevarit i tidigare avtalsförhållanden med Björnidet Skogsentreprenad AB.

Den fråga som Björnidet har väckt i sin ansökan om överprövning – om det funnits grund för att utesluta bolaget från de nu aktuella upphandlingarna – ändras inte i och med att länsstyrelsen anför nya grunder för uteslutning (jfr rättsfallet HFD 2013 ref. 5). Länsstyrelsens invändning innebär inte heller att Björnidet AB:s ställning i upphandlingarna ändras och bolaget riskerar inte att hamna i ett sämre läge efter att ha ansökt om överprövning eftersom bolaget redan varit uteslutet på en annan grund. Björnidet AB har även getts möjlighet att bemöta de anförda omständigheterna. Förvaltningsrätten anser följaktligen att det inte finns något hinder för domstolen att pröva de av länsstyrelsen åberopade nytillkomna omständigheterna i målet.

Enligt ordalydelsen i 10 kap. 2 § första stycket 5 LOU får en leverantör uteslutas från att delta i en upphandling om leverantören inte har fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt. Förvaltningsrätten gör bedömningen att det inte är möjligt att lägga Björnidet Skogsentreprenad AB:s underlåtenhet att betala skatter och avgifter leverantören Björnidet AB, som är en annan juridisk person, till last med stöd av denna bestämmelse. Däremot finns det enligt domstolens mening inga hinder för att beakta dessa nytillkomna omständigheter vid prövningen av om det finns grund för att utesluta Björnidet AB från upphandlingarna enligt 10 kap. 2 § första stycket 4 och andra stycket LOU.

Företrädare för Björnidet AB

Det är Björnidet AB som har lämnat anbud i de i målet aktuella upphandlingarna, men det är Björnidet Skogsentreprenad AB som tidigare haft uppdrag hos länsstyrelsen. I målet har framkommit att Linus Holmlander varit företrädare för Björnidet Skogsentreprenad AB. Förvaltningsrätten har därmed att ta ställning till om [REDACTED] även varit företrädare för Björnidet AB.

[REDACTED] är ordinarie styrelseledamot i Björnidet Skogsentreprenad AB och har företrätt bolaget i tidigare avtalsförhållanden med länsstyrelsen. Enligt vad som framkommit har han upprätt som den enda företrädaren för bolaget. Av utredningen framgår vidare att det andra bolaget Björnidet AB bildades i november 2015. Detta bolag är registrerat på samma adress i Älvsbyn som Björnidet Skogsentreprenad AB. Det har framkommit att [REDACTED] inte tillhör det nya bolagets styrelse. Av den utredning som presenterats av länsstyrelsen framkommer dock att suppleanten i det nya bolagets styrelse är folkbokförd på samma adress som [REDACTED]. Det är vidare [REDACTED] som har undertecknat Björnidet AB:s anbud

i de nu aktuella upphandlingarna och även i övrigt företrätt bolaget. Det kan också noteras att det är [REDACTED] som har företrätt bolaget i processen i förvaltningsrätten. Han har vidare, efter förvaltningsrättens begäran, gett in en fullmakt som visar att han har rätt att självständigt företräda Björnidet AB:s intressen, bl.a. att kvittera och uppbära medel.

Mot bakgrund av vad som framkommit gör förvaltningsrätten bedömningen att det inte har framkommit annat än att [REDACTED] har en faktisk maktposition även i Björnidet AB och att han har möjlighet att självständigt påverka bolagets förvaltning. Enligt förvaltningsrättens mening är [REDACTED] därmed att betrakta som en sådan företrädare för Björnidet AB som avses i 10 kap. 2 § andra stycket LOU (jfr prop. 2006/07:128 s. 388 och rättsfallet RÅ 2010 ref. 79).

Finns det grund för uteslutning på grund av allvarligt fel i yrkesutövningen

Enligt 10 kap. 2 § första stycket 4 LOU är det den upphandlande myndigheten som ska visa att leverantören har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen.

Vad gäller beviskravet har Högsta förvaltningsdomstolen i avgörandet HFD 2013 ref. 61 uttalat att det för att utesluta en leverantör är tillräckligt att den upphandlande myndigheten gör sannolikt att leverantören har gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen.

Av EU-domstolens dom den 13 december 2012 i mål nr C-465/11 (Forposta) framgår bl.a. följande. Begreppet ”allvarligt fel i yrkesutövningen” omfattar alla felaktiga ageranden som inverkar på den ifrågavarande aktörens trovärdighet i professionellt avseende och inte endast överträdelse av i strikt mening etiska regler för den yrkesgrupp som aktören tillhör. Det

fordras inte en lagakraftvunnen dom för att slå fast ett fel har begåtts i yrkesutövningen. Att en ekonomisk aktör inte iakttar sina avtalsskyldigheter kan i princip anses utgöra ett fel i yrkesutövningen. Begreppet ”allvarligt fel” ska emellertid förstås så, att det vanligtvis syftar på ett agerande från den aktuella ekonomiske aktörens sida som tyder på att denna har en felaktig avsikt eller har varit vårdslös i viss omfattning. Att ett kontrakt eller en del av kontrakt genomförs felaktigt, ungefärligt eller bristfälligt kan eventuellt visa att den ifrågavarande ekonomiske aktören har en bristande yrkeskompetens, men innebär inte automatiskt att ett allvarligt fel har begåtts. För att kunna slå fast att ett ”allvarligt fel” har begåtts är det i princip nödvändigt att dessutom göra en konkret och individuell bedömning av den aktuella ekonomiske aktörens inställning.

Länsstyrelsen gör gällande att Björnidet Skogsentreprenad AB vid genomförandet av tidigare arbeten vid upprepade tillfällen gjort sig skyldiga till fel och förseelser och att [REDACTED] i egenskap av företrädare för detta bolag och senare även för Björnidet AB kan göras ansvarig för dessa brister och att det därmed finns grund för uteslutning enligt 10 kap. 2 § första stycket 4 och andra stycket LOU.

Länsstyrelsen har till stöd för sin bedömning åberopat en sammanställning över de incidenter som förekommit i tidigare avtalsförhållanden med Björnidet Skogsentreprenad AB och har även i förvaltningsrätten utvecklat omständigheterna kring några av dessa händelser.

När det gäller det målningssupdrag som Björnidet Skogsentreprenad AB haft i Abisko har det bl.a. framkommit att bolaget skickat en faktura innan ett befintligt avtal funnits. Av det i upphandlingen bifogade avtalsförslaget framgår att fakturering skulle ske efter utförda och godkända arbetsinsatser. Förvaltningsrätten anser därmed att Björnidet Skogsentreprenad AB agerat felaktigt när bolaget fakturerat länsstyrelsen innan ett avtal träffats mellan

parterna. Vad bolaget har anfört om att det avvaktat att avtalsspärren löpt ut och att den aktuella fakturan gällde material- och etableringskostnad förändrar inte denna bedömning. Det har även framkommit att bolaget därefter skickat ut en annan faktura utan att den godkänts av länsstyrelsen.

Det har vidare framkommit det vid utförandet av målningsuppdraget i Abisko funnits brister i arbetsmiljön då arbetet skett utan att erforderliga säkerhetsåtgärder vidtagits. Vid länsstyrelsens besök på arbetsplatsen den 11 augusti 2015 noterades bl.a. att arbete skedde på hög höjd utan skylift. Det saknades även avspärningar och säkerhetsåtgärder för att hindra fallande objekt och fallolyckor. Arbetsledaren var inte på plats och Naturums personal hade inte sett denne under entreprenaden. Det framgår att länsstyrelsen i den aktuella upphandlingen hade ställt som krav på yrkesbevis utfärdat av Byggnadsindustrins yrkesnämnd och att Björnidet Skogsentreprenad AB därför hade anställt [REDACTED] som utsågs till arbetsledare vid uppstartsmötet i juli 2015. Efter platsbesöket kontaktade länsstyrelsen [REDACTED] [REDACTED] för att avbryta pågående arbete från lift och arbete som skedde på hög höjd. Av utredningen framgår också att det gjorts en anonym anmälan till Arbetsmiljöverket angående målningsarbeten i Abisko. Björnidet AB har i förvaltningsrätten invänt att det inte funnits krav på att bära fallskyddsutrustning vid arbete i skylift eller att skyliften ska spärras av. Enligt bolagets arbetsmiljöplan skulle personlig skyddsutrustning endast bäras om det finns risk för att liften körs på av fordon eller om det finns risk för halka. Björnidet AB har ansett att liften varit placerad på en plats där det varit omöjligt att framföra annat fordon än bandvagn. Björnidet AB har även gjort gällande att bolaget kontaktat Arbetsmiljöverket som inte kände till något om en anonym anmälan och har även till stöd för sin inställning gett in föreskrifter från Arbetsmiljöverket. Länsstyrelsen har till stöd för de kontakter som varit mellan länsstyrelsen och Arbetsmiljöverket gett in en tjänsteteckning som upprättats av en tjänsteman vid länsstyrelsen och en tjänsteteckning som upprättats av en tjänsteman vid Arbetsmiljöverket. Av

tjänsteanteckningen från Arbetsmiljöverket, daterad den 11 augusti 2015, framgår att Arbetsmiljöverket kontaktat [REDACTED] som uppgett att det för närvarande inte utförs några arbeten och efterfrågade vilka arbetsmiljökrav som gäller. Av tjänsteanteckningen framgår också att [REDACTED] [REDACTED] informerats om att stegar inte får användas vid målningsarbeten på hög höjd och kraven på besiktning och utbildning av skylift. Länsstyrelsen har även gett in bilder tagna från arbetsplatsen. En bild som tagits den 17 augusti 2015 visar att anställda, trots länsstyrelsens instruktioner, fortsatt att arbeta på hög höjd och från stegar. Att arbetet fortsatt framgår även av e-postkorrespondensen i målet där det framgår [REDACTED] meddelat länsstyrelsen att arbetet skulle slutföras den 17 augusti 2015. När det gäller bolagets invändningar avseende säkerhetsåtgärder vid användning av skylift har länsstyrelsen konstaterat att bilderna som tagits från arbetsplatsen visar att skyliften stått i nära anslutning till plan yta. Av utredningen framgår att länsstyrelsen den 19 augusti 2015 beslutat att avbryta avtalet på grund av de avtalsbrott som förekommit. Vid slutbesiktning av målningsarbeten i Abisko hade [REDACTED] kallats att närvara, men han uteblev från besiktningen och av protokollet framgår att entreprenaden var belastad med flertalet besiktningsanmärkningar.

När det gäller uppdraget rivning av Tarfalabron framkommer att länsstyrelsen i beslut den 16 oktober 2015 beslutat att avbryta avtalet. Av beslutet framgår att länsstyrelsen inte informerats om arbetets igångsättande, vilket ledde till att länsstyrelsen inte på plats kunde inspektera att det fanns tillräckliga kunskaper och tillräckliga säkerhetsåtgärder inför den riskabla bro-rivningen. Det framgår också att arbetet inte hade utförts inom avtalad tid och att en obestämd tid och omfattning av rivningsarbetet kvarstod. Björnidet AB har i förvaltningsrätten anfört att det varit svårt att samarbeta och kommunicera med den ansvarige projektledaren hos länsstyrelsen, att bolaget vid upprepade gånger försökt kontakta projektledaren innan arbetet påbörjades och att länsstyrelsen betalat ut halva ersättningen. Länsstyrelsen

har i sin tur invänt att den omständigheten att utbetalning skett inte kan likställas med att länsstyrelsen varit nöjda med utfört arbetet.

I den sammanställning över incidenter som länsstyrelsen åberopat i målet framhålls, utöver det ovan anförda, bl.a. att det förekommit fel vid utförandet av tidigare uppdrag på grund av att entreprenören inte svarat på e-postmeddelanden eller skickat in efterfrågade dokument trots upprepade påminnelser, kommit åtta timmar sent till bokad möte utan att höra av sig, skickat felaktiga fakturor före utfört arbete och för icke godkänt arbete samt inte slutfört entreprenaden Däckspång och skyltmontering i Abisko på utsatt tid. Av besiktningsprotokollet avseende uppdraget däckspång, trädäck samt skyltning framgår att entreprenaden varit belastad med flertalet besiktningsanmärkningar. Det framgår även att bolaget skulle avhjälpa felen senast den 1 juli 2016. Länsstyrelsen har i förvaltningsrätten uppgett att tidsfristen, på bolagets begäran, förlängdes till den 5 augusti 2016. Vid tidpunkten för länsstyrelsens yttrande den 2 september 2016 var alla åtgärder fortfarande inte utförda. Björnidet AB har anført avseende detta uppdrag att på grund av att byggprojektledaren godkänt arbete och vissa avvikelser från grundhandlingen och gett extra instruktioner har bolaget varit tvungna att göra om stora delar av arbetet och att detta inte har beaktats vid slutbesikningen. Bolaget har inte kunnat visa detta då ord stått mot ord och länsstyrelsen inte lämnat ut vissa e-postmeddelanden.

Mot bakgrund av den ovan redovisade utredningen, och även med beaktande av de förklaringar och invändningar som Björnidet AB har lämnat gällande de åberopade bristerna, konstaterar förvaltningsrätten att det vid genomförandet av Björnidet Skogsentreprenad AB:s tidigare avtal har förekommit många fel och brister. Vissa av bristerna, t.ex. de som avsett arbetsmiljö och säkerhet, är enligt förvaltningsrättens bedömning till sin natur allvarliga. När det gäller uppdragen målningsarbeten i Abisko och rivning av Tarfalabron har bristerna även lett till att länsstyrelsen avbrutit avtalen,

vilket tyder på att felen varit av väsentlig betydelse för länsstyrelsen. Flertalet av återopade bristerna kan enligt förvaltningsrättens mening, sedda för sig, bedömas som mindre allvarliga. När man dock beaktar att brister förekommit vid upprepade tillfällen och gällt olika typer av uppdrag hos länsstyrelsen bedöms bristerna sammantaget ha varit av allvarlig karaktär. Vid denna bedömning har även beaktats att Björnidet Skogsentreprenad AB, utifrån utredningen i målet, brustit i hög grad när det gäller kommunikation och återkoppling till länsstyrelsen. Det har bl.a. framkommit att länsstyrelsen återkommande haft svårigheter att få kontakt med företrädaren [REDACTED] och att bolaget vid genomförandet av arbeten inte följt länsstyrelsens instruktioner. Länsstyrelsen har fått skicka information till bolaget med hjälp av rekommenderat brev, som dock inte hämtats ut, och slutligen fått anlita en delgivningsman för att överlämna en försändelse i april 2016. Företrädaren [REDACTED] har haft kännedom om de brister som länsstyrelsen påtalat vid genomförandet av arbeten. Detta framgår bl.a. av den e-postkorrespondens som finns i utredningen. [REDACTED] har på grund av sin nyckelposition i bolaget haft möjlighet att påverka bolagets verksamhet och vidta erforderliga åtgärder för att undvika och avhjälpa de brister som förekommit. Det har dock inte framkommit att åtgärder för att komma till rätta med problemen vidtagits och risken för nya fel av liknande art och omfattning bedöms, mot bakgrund av vad som framkommit, som relativt hög.

Länsstyrelsen har även i förvaltningsrätten gett in ett beslut från Skatteverket, daterat den 29 juni 2016, som gäller Björnidet Skogsentreprenad AB. Av beslutet framgår att Skatterverket återkallat bolagets godkännande för F-skatt med motiveringen att bolaget inte har lämnat in någon skattedeclaration för mervärdesskatt för perioderna 1509 och 1512 och att bolaget har obetalda skatter och avgifter om totalt 393 776 kr och att 319 207 kr överlämnats till Kronofogden för indrivning. Mot bakgrund av vad som framkommit om [REDACTED] ställning i Björnidet Skogsentreprenad AB

och det aktuella förfarandet med att ett nytt aktiebolag bildats i november 2015 där [REDACTED] fortsatt att bedriva verksamheten är det enligt förvaltningsrättens mening rimligt att anta [REDACTED] har haft kännedom om Björnidet Skogsentreprenad AB:s ekonomiska förhållanden och de brister som förekommit i verksamheten. Björnidet Skogsentreprenad AB och Björnidet AB har snarlika namn, samma logotyp och är registrerade på samma adress i Älvsbyn. Det har även framkommit att samma dokumentmall använts utåt och båda bolagen har företrätts av [REDACTED]. Björnidet AB registrerades för F-skatt den 9 mars 2016 och det nya bolaget lämnade anbud i de nu aktuella upphandlingarna den 13 april 2016. Länsstyrelsen har gjort gällande att förfarandet med det nya bolaget har försvårat och fördröjt myndighetens kontroll av leverantören. Björnidet AB har inte bemött dessa uppgifter i förvaltningsrätten. Förvaltningsrätten anser att även dessa nu anförda omständigheter bör beaktas vid bedömningen av om [REDACTED] kan anses ha begått allvarliga fel i yrkesutövningen. Rätten anser att det aktuella förfarandet med att bilda ett nytt aktiebolag som fått lämna anbud i länsstyrelsens upphandlingar efter det att Björnidet Skogsentreprenad AB fått problem med skatter och avgifter med fog kan förväntas skada företrädaren [REDACTED] trovärdighet i professionellt hänseende vid ett nytt avtal.

Förvaltningsrätten anser sammanfattningsvis att länsstyrelsen har förmått göra sannolikt att det förekommit allvarliga brister och överträdelser i Björnidet Skogsentreprenad AB:s verksamhet och att bristerna varit av sådan karaktär att dessa kan läggas [REDACTED] som företrädare för bolaget, till last. Bristerna har sammantaget varit av sådan allvarlighetsgrad och karaktär att bristerna inverkat på bolagets, och dess företrädares, professionella trovärdighet, och får anses utgöra allvarligt fel i yrkesutövningen. Vid denna bedömning har förvaltningsrätten även beaktat det som framkommit om förfarandet med att bilda ett nytt bolag som lämnat anbud i de nu aktuella upphandlingarna efter det att Björnidet Skogsentreprenad AB

fått problem med inbetalning av skatter och avgifter. Det har således funnits grund för att utesluta Björnidet AB från de i målet aktuella upphandlingarna på grund av att bolagets företrädare [REDACTED] gjort sig skyldig till allvarligt fel i yrkesutövningen på så sätt som avses i 10 kap. 2 § första stycket 4 och andra stycket LOU.

Förvaltningsrätten har slutligen att ta ställning till om det kan anses proportionerligt att utesluta Björnidet AB från upphandlingarna. Vid proportionalitetsbedömningen bör beaktas det aktuella förfarandets svårighetsgrad, karaktär, tillvägagångssätt samt den tid som har förflutit (jfr Kammarrätten i Stockholms dom den 12 februari 2016 i mål nr 6478-15). I aktuellt fall hänför sig bristerna till tidigare uppdrag som har utförts så sent som under år 2015 och det är även år 2015 Björnidet Skogsentreprenad AB fått problem med skatter och avgifter och Björnidet AB bildades i slutet av år 2015. Björnidet AB lämnade anbud i länsstyrelsens nu aktuella upphandlingar under våren 2016 och länsstyrelsen tilldelningsbeslut togs i slutet av maj 2016. Enligt förvaltningsrättens mening kan det med hänsyn till felens karaktär och omfattning inte anses ha förflutit en så lång tid att det skulle strida mot proportionalitetsprincipen att utesluta Björnidet AB från de i målet aktuella upphandlingarna.

Länsstyrelsen har således agerat i enlighet med LOU när länsstyrelsen uteslutit Björnidet AB från upphandlingarna. Det har därmed inte framkommit skäl för ingripande enligt 16 kap. LOU. Björnidet AB:s ansökan om överprövning ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 C LOU)

Marika Pernu

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress

där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt:

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, eller
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet.

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.